

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Панасюка Ігоря Сергійовича на тему «Запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок в Україні», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право», затвердженої Вченою радою Державного податкового університету (протокол № 6 від 24 листопада 2022 року) та уточненої Вченою радою Державного податкового університету (протокол № 11 від 25 березня 2025 року)

ВИТЯГ

з протоколу фахового семінару кафедр навчально-наукового інституту права Державного податкового університету № 14/1 від 18 лютого 2026 року

Присутні:

директор навчально-наукового інституту права, д.ю.н., професор, заслужений юрист України В.В. Топчій, *кафедра теорії та історії держави і права*: завідувач кафедри теорії та історії держави і права, к.ю.н., доцент Бак В.І., д.ю.н., професор кафедри, д.ю.н., професор, заслужений юрист України Шевченко А.Є., професор кафедри, д.ю.н., професор Н.А. Сердюк, доцент кафедри, к.ю.н., доцент Сіренко О.В.; *кафедра кримінального права та процесу*: завідувач кафедри кримінального права та процесу, д.ю.н., доцент Максименцев М.Г., професор кафедри кримінального права та процесу, д.ю.н., професор, заслужений юрист України Колб О.Г., професор кафедри, к.ю.н., професор, заслужений юрист України Антипов В.І., професор кафедри, д.ю.н., професор Лисенко В.В., професор кафедри, д.ю.н. Мамка Г.М., професор кафедри, д.ю.н., професор, заслужений юрист України Кислий А.М., доцент кафедри, к.ю.н., доцент Павлюх О.А., доцент кафедри, к.ю.н., професор Грицюк І.В., доцент кафедри, к.ю.н. Софієв С.О., доцент кафедри, к.ю.н. Любавіна В.П. (науковий керівник), доцент кафедри, к.ю.н. Лопашук Д.І., доцент кафедри, к.ю.н., доцент Лугіна Н.А., доцент кафедри, к.ю.н., доцент Омельчук Л.В.; *кафедра цивільного права та процесу*: завідувач кафедри, к.ю.н., професор Білянська Н.В., професор кафедри, д.ю.н., професор Чеховська І.В., професор кафедри, д.ю.н., професор Новицька Н.Б., доцент кафедри, к.ю.н., доцент Менів Л.Д., доцент кафедри, к.ю.н., доцент Самілик Л.О., доцент кафедри, к.ю.н., доцент Білоус Т.Й., доцент кафедри, к.ю.н., доцент Котович І.О., *кафедра міжнародного права та права Європейського Союзу*: завідувач кафедри, к.ю.н., доцент Чернецька О.В., *кафедра фінансового та податкового права*: завідувач кафедри, к.ю.н., професор Глух М.В., *кафедра правничої лінгвістики*: завідувач кафедри, д.ю.н., доцент Миколаєць В.А., доцент кафедри, д.ю.н., доцент Бодунова О.М. (гарант).

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження аспіранта навчально-наукового

інституту права Державного податкового університету Панасюка Ігоря Сергійовича на тему «Запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок в Україні», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право», затвердженої Вченою радою Державного податкового університету (протокол № 6 від 24 листопада 2022 року) та уточненої Вченою радою Державного податкового університету (протокол № 11 від 25 березня 2025 року)

Слухали:

Доповідь здобувача І. С. Панасюка на тему «Запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок в Україні».

Доповідач обґрунтував актуальність обраної теми дисертаційного дослідження, висвітлив стан її розробки, визначив зв'язок роботи з науковими програмами, планами та темами, мету та задачі, об'єкт і предмет, методи дослідження, розкрив наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, навів дані про апробацію результатів дисертації та кількість публікацій, а також окреслив структуру дисертації.

Говорячи про актуальність теми, слід відзначити, що одним із пріоритетних завдань України в умовах дії правового режиму воєнного стану є забезпечення економічної стійкості, підтримання конкурентоспроможності національної економіки на світовому ринку та збереження на цій основі належного рівня якості життя населення. Зазначене обумовлює важливість реалізації державної політики безпеки на ринку фінансових послуг, із особливим акцентом на захист прав кредиторів, а також законних інтересів суспільства і держави. У такому контексті державна політика щодо забезпечення економічної й фінансової безпеки реалізується у двох взаємопов'язаних стратегічних напрямках – розвитку та безпеки, зокрема й на ринку небанківських фінансових послуг, до якого належать, у тому числі й кредитні спілки як ризикова категорія небанківських фінансових установ. Станом на 2025 рік сукупні активи небанківського фінансового сектору в Україні перевищували 10 млрд грн, а у Державному реєстрі фінансових установ обліковувалося 104 кредитні спілки, що здійснювали діяльність з надання фінансових послуг населенню, насамперед у сфері споживчого кредитування, залучення внесків членів спілок та надання супутніх фінансових послуг.

Повномасштабна збройна агресія РФ призвела не лише до тимчасової анексії та окупації цілих регіонів країни, масштабних руйнувань і значних економічних втрат, а й суттєвого ускладнення (унеможливлення) державного адміністрування ринку небанківських фінансових послуг і, як наслідок, активізації тіншового сектору та зростання рівня злочинності у фінансовій сфері. Відтак, забезпечення функціонування кредитних спілок в умовах воєнного стану потребувало внесення суттєвих змін до законодавства, а прийняті Закони України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» (2021 р.) та «Про кредитні спілки» (2023 р.) зумовили модернізацію функцій регулювання та нагляду за такими небанківськими фінансовими установами від Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг

(діяла у 2011–2020 роках) до НБУ, що загалом не сприяло належному захисту прав споживачів фінансових послуг та більш ефективному запобіганню незаконним оборудкам. На підтвердження, протягом 2021–2025 рр. викрито близько 35 кримінальних протиправних діянь у сфері діяльності кредитних спілок, з яких 67% становило шахрайство (ст. 190 КК України). Стримуючими чинниками є також невиправдана декриміналізація низки посягань, недостатня активність органів кримінальної юстиції в межах реалізації державних програм щодо зменшення тиску на бізнес, застарілість (неефективність) методик ризик-орієнтованого підходу в діяльності профільних інституцій сектору безпеки.

У таких умовах нагальним є запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок з метою зміцнення законодавчого та інституційного підґрунтя формування платоспроможного, фінансово стійкого й конкурентного ринку небанківських фінансових послуг в Україні, з урахуванням вимог та директив Європейського Союзу, міжнародних стандартів регулювання небанківських фінансових установ і передових світових практик, спрямованих на належний захист як фінансової стабільності кредитних спілок, так і прав та законних інтересів споживачів фінансових послуг.

Вирішення поставлених завдань дозволило сформулювати ряд положень, що становлять наукову новизну дослідження:

По-перше, визначено специфічні прояви протиправного використання кримінальних протиправних технологій у діяльності кредитних спілок: формування стійкого злочинного осередку всередині або навколо кредитної спілки, залучення посадових осіб і пов'язаних осіб до протиправної діяльності, використання закритих каналів комунікації; маскування незаконної фінансово-господарської діяльності шляхом створення пов'язаних або фіктивних суб'єктів, підроблення фінансової та звітної документації, використання іноземних юрисдикцій усупереч встановленим обмеженням; використання кредитних продуктів і внутрішніх фінансових операцій кредитної спілки як інструментів прикриття для легалізації (відмивання) доходів та незаконного виведення активів; перетворення акумульованих коштів членів кредитної спілки у ліквідні ресурси з порушенням цільового призначення; корупційне забезпечення протиправної діяльності та приховане інформаційно-технічне супроводження з метою уникнення державного нагляду й контролю.

По-друге, запропоновані стратегічні напрями мінімізації криміногенних ризиків і загроз у сфері діяльності кредитних спілок із практичною реалізацією в Концепції забезпечення безпеки кредитних спілок до 2035 р., спрямовані на формування кримінологічно безпечного середовища функціонування таких фінансових установ, захист прав і законних інтересів споживачів фінансових послуг, забезпечення фінансової стабільності держави в умовах воєнного стану, виявлення порушень і відшкодування завданої шкоди шляхом упровадження ризик-орієнтованої моделі регулювання та нагляду, реалізації кримінологічних заходів запобігання порушенням.

По-третє, науково доведено доцільність нормативно-правового регулювання управління фінансовими ризиками та захисту активів в діяльності кредитних спілок; прийняття Закону України «Про запобігання

правопорушенням у небанківському фінансовому секторі та фінансові розслідування» й формування інституту фінансових детективів, підзвітних НБУ, з наданням їм повноважень щодо виявлення правопорушень у сфері діяльності кредитних спілок шляхом проведення контрольно-аналітичних і ревізійних заходів із подальшим інформуванням правоохоронних органів за підслідністю; упровадження регіональних міжвідомчих робочих груп за участю кредитних спілок на базі їх професійних об'єднань із завданнями координації взаємодії з правоохоронними органами, обміну апробованими практиками фінансового контролю, аналізу звітності з метою виявлення фінансових зловживань;

Також, обґрунтований системно-функціональний підхід до практичної реалізації спеціально-кримінологічних заходів запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок у вигляді: (1) регуляторної діяльності НБУ, що охоплює коригувальні заходи та заходи впливу, раннього втручання, спрямованих на своєчасне виявлення порушень законодавства про фінансові послуги; (2) правоохоронної діяльності – здійснення уповноваженими органами запобіжних заходів на основі інформаційно-аналітичного забезпечення, результатів регуляторної діяльності та міжнародної взаємодії; (3) громадського контролю як системної діяльності професійних об'єднань кредитних спілок, громадськості спрямованої на підвищення прозорості, підзвітності та недопущення фінансових зловживань;

Таким чином, системний і комплексний характер отриманих результатів знайшов своє відображення у – практичній діяльності правоохоронних органів України та освітньому процесі.

Емпіричну базу дослідження становлять результати вивчення 55 вироків щодо кримінальних правопорушень вчинених у сфері діяльності кредитних спілок; зведені дані анкетування 367 респондентів; аналітичні звіти та узагальнення НБУ, Держфінмоніторингу, Державної судової адміністрації, Національної поліції, Офісу Генерального прокурора, а також міжнародних організацій правоохоронного спрямування.

Підсумовуючи наголосимо, що у дисертації розроблено комплекс заходів запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок, що ґрунтується на системі кримінально-правових норм, які регламентують відповідальність за правопорушення у сфері надання фінансових послуг, узагальнених кримінологічних характеристиках (кількісні, якісні показники злочинності; детермінанти їх вчинення; особливості особи правопорушника), а також на диференційованих заходах реагування на загальносоціальному та спеціально-кримінологічному рівнях, із визначенням і впровадженням у діяльність уповноважених інституцій комплексу науково обґрунтованих інструментів (управлінських рішень, методик, практичних рекомендацій), спрямованих на системний моніторинг небанківського фінансового сектору, виявлення та усунення (нейтралізацію, мінімізацію або послаблення негативного впливу) криміногенних чинників і забезпечення на цій основі ухвалення уповноваженими суб'єктами ефективних запобіжних правових й регуляторних рішень.

По завершенню доповіді аспіранту присутніми були поставлені такі запитання:

Лугіна Н.А.: Які основні тенденції розвитку кредитних спілок в Україні на сучасному етапі та як на їх діяльність впливає злочинність?

Відповідь: Дякую за запитання. Нині перед державними органами, що здійснюють регулювання діяльності небанківських фінансових установ, постають нові завдання, пов'язані з визначенням стратегічних напрямів розвитку цього сектору та виробленням ефективних підходів до протидії організованій економічній злочинності. Такі підходи повинні відповідати сучасним соціально-економічним реаліям і враховувати тенденції розвитку держави та суспільства. У цьому контексті важливого значення набуває формування науково обґрунтованої концепції створення сучасного механізму запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок в Україні. Це передбачає виявлення та аналіз ключових складових такого механізму, а також удосконалення нормативно-правового регулювання і правозастосовної практики у відповідній сфері.

Омельчук Л.В.: Шановний Іване Сергійовичу, яким чином, на Вашу думку, можна забезпечити фінансову стійкість і стабільність діяльності кредитних спілок?

Відповідь: Дякую за запитання. Фінансову стійкість і стабільність кредитних спілок доцільно забезпечувати шляхом створення спеціального механізму фінансової підтримки, який застосовуватиметься у разі виникнення кризових ситуацій, що можуть загрожувати платоспроможності таких установ. Подібна практика широко використовується в європейських країнах. Одним із інструментів є створення стабілізаційного фонду, який формується за рахунок регулярних внесків кредитних спілок. Незважаючи на те, що такий фонд є ринковим механізмом підтримки фінансової стабільності, регулятор зазвичай здійснює нагляд за його діяльністю з метою забезпечення прозорості використання коштів, ефективності управління ними та їх обов'язкового повернення.

Лисенко В.В.: Як Ви оцінюєте запропоновану Національним банком концепцію нової моделі регулювання діяльності кредитних спілок?

Відповідь: Дякую за запитання. На мою думку, запропонована Національним банком концепція нової моделі регулювання діяльності кредитних спілок матиме загалом позитивний вплив як на розвиток цього сектору, так і на економіку країни. Реалізація такого підходу може сприяти: а) розширенню присутності кредитних спілок на ринку фінансових послуг завдяки збільшенню переліку послуг і фінансових продуктів та можливості надання їх на більш вигідних умовах; б) підвищенню рівня капіталізації та стійкості кредитних спілок до фінансових ризиків, що, своєю чергою, зміцнить надійність сектору і довіру споживачів; в) розширенню доступу населення і малого бізнесу до фінансових послуг, особливо у віддалених та сільських територіях; г) запровадженню єдиних високих стандартів захисту прав споживачів фінансових послуг для членів кредитних спілок на рівні з іншими фінансовими установами; д) активізації співпраці кредитних спілок з територіальними громадами з метою

підтримки реалізації регіональних програм соціально-економічного розвитку.

Головуюча: Є ще запитання? Немає. Переходимо до обговорення дисертації. Слово надається **науковому керівнику, кандидату юридичних наук В. П. Любавіній**, яка зазначила, що підготовлена Панасюком Ігорем Сергійовичем на тему «Запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок в Україні» є цілісним науковим дослідженням, що підтверджується результатами теоретико-правового аналізу як законодавчої бази, так і наукового доробку у сфері вивчення вказаної проблематики.

Складений здобувачем план дослідження дозволив охопити усі ключові питання теми дослідження і досить повно та змістовно висвітлити їх. Цьому сприяло правильне визначення ним мети, завдань, об'єкта і предмета дослідження, застосування необхідного наукового інструментарію.

Здобуті під час дослідження результати певною мірою заповнюють прогалини у висвітленні науково-теоретичних і прикладних питань. В обґрунтуванні авторських висновків у дисертації пропонується низка нових теоретично концептуальних та практично важливих положень.

Специфіка теми дослідження, сформульовані мета і завдання визначили структуру дисертації, послідовність та логіку викладення матеріалу. Зміст дисертації свідчить про повноту і завершеність комплексного дослідження.

Робота оформлена в повній відповідності до вимог, які ставляться щодо дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

У цілому робота оцінена позитивно. Відмічено, що вона була виконана самостійно і автора можна вважати підготовленим науковцем. Було акцентовано увагу на тому, що науковий керівник робила лише окремі зауваження та вносила окремі корективи щодо обраної теми дослідження. Здобувач же з деякими зауваженнями погоджувався, а з деякими – ні, аргументовано відстоюючи свою особисту точку зору з певних питань.

Вищевикладене свідчить, що дисертаційне дослідження Панасюка Ігоря Сергійовича на тему «Запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок в Україні», представляє самостійне, закінчене дослідження теоретичного характеру, є оригінальним, актуальним, практично значимим і дозволяє зробити висновок, що робота відповідає встановленим вимогам і може бути рекомендована до прилюдного захисту.

Головуюча: Переходимо до обговорення дисертації. Слово надається **доповідачам:**

Доктору юридичних наук, професору Колбу О.Г., який підкреслив, що виконане Панасюком Ігорем Сергійовичем дослідження присвячене актуальній проблемі, яка є важливою як для теорії, так і для практики.

Зазначена оцінка ґрунтується на результатах опрацьованих здобувачем та використаних у тексті дисертації наукових, навчальних і нормативно-правових джерел (всього 226 найменувань на 23 сторінках), а також виведених ним на цій основі елементів наукової новизни (всього 16 положень), кожен із яких відображено в певній рубриці, а саме: вперше - 5 науково обґрунтованих результатів свого дослідження; удосконалено - 5 та дістали подальший розвиток -

б положення.

Проведений аналіз опублікованих наукових розробок І. С. Панасюка показав, що основні положення та висновки, що сформульовані в дисертації, відображено у семи наукових публікаціях, серед яких чотири статті – у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових з юридичних наук, дві тези наукових доповідей на науково-практичних заходах.

Виходячи з цього, варто визнати, що кількість праць та інших результатів цієї наукової розробки, у цілому та з формальної точки зору є достатньою для узагальнення та наукового обґрунтування вироблених її автором положень, висновків, рекомендацій і пропозицій по суті досліджуваної проблематики.

Про наукову новизну та практичну цінність цієї дисертації свідчать також й інші її положення, висновки та пропозиції, що відображені у відповідних розділах і підрозділах. Проте, як *побажання* доцільно було б висвітлити такі положення: дисертант у своїй роботі обґрунтовано звертає увагу на проблему недостатньої ефективності механізмів запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок. В умовах розвитку небанківського фінансового сектору особливого значення набуває формування дієвої системи внутрішнього контролю, фінансового моніторингу та нагляду за діяльністю таких установ. Водночас на практиці механізми внутрішнього контролю, комплаєнсу та управління ризиками у багатьох кредитних спілках функціонують формально або застосовуються обмежено, що створює передумови для вчинення правопорушень, пов'язаних із шахрайством, зловживанням службовим становищем, незаконним використанням коштів членів спілок та іншими фінансовими зловживаннями. У цьому контексті доцільним було б запропонувати авторське бачення удосконалення нормативно-правового регулювання діяльності кредитних спілок, зокрема щодо посилення вимог до систем внутрішнього контролю, прозорості фінансових операцій та відповідальності посадових осіб за порушення законодавства.

Кандидату юридичних наук, професору Грицюку І.В., який відзначив, що актуальність обраної Панасюком Ігорем Сергійовичем теми дисертаційного дослідження не викликає сумнівів і заперечень, адже на сьогодні немає достатньої бази монографічних досліджень, присвячених комплексному аналізу «Запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок в Україні».

У результаті проведеного наукового дослідження сформульовано низку нових наукових положень і висновків, запропонованих особисто здобувачем. Водночас, рецензент підкреслив, що виконане Панасюком Ігорем Сергійовичем дослідження є актуальним і своєчасним, а положення та висновки, які містяться у дисертації, достатньою мірою науково обґрунтовані.

При дослідженні застосовано ряд методів, обраних автором з урахуванням специфіки поставленої мети, а також об'єкта і предмета дослідження.

У дисертації автор продемонстрував рівень своєї професійної зрілості та наукової кваліфікації. Обґрунтованість наукових положень дисертації та достовірність одержаних результатів підтверджена теоретичною та методологічною базою дослідження, критичним аналізом та узагальненням

праць вітчизняних і зарубіжних учених.

Дослідження фахово структуроване і відзначається цілісною логічною побудовою. Розділи і підрозділи взаємопов'язані між собою і показують послідовність аналізу досліджуваних юридичних явищ. При поділі розділів основного тексту на підрозділи автором дотримані правила пропорційності і взаємозв'язку. Мета і завдання, які визначені автором у вступі, знайшли відображення у змісті і тексті дослідження.

Проте, є декілька дискусійних положень, на яких акцентована увага:

1. Дисертант зазначає, що у процесі формування системи запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок необхідно враховувати сучасні соціально-економічні та безпекові умови, у яких функціонує українське суспільство. Зокрема, тривала збройна агресія російської федерації зумовлює значні економічні та соціальні втрати, підвищує рівень фінансових ризиків, а також створює сприятливі умови для зростання різних форм економічної злочинності. У зв'язку з цим автор обґрунтовано наголошує на необхідності розроблення превентивних механізмів і стратегій раннього виявлення та попередження кримінальних правопорушень у діяльності кредитних спілок. Водночас у дисертації зазначене положення розкрито недостатньо повно, оскільки автор не приділив належної уваги конкретизації таких превентивних стратегій, їх структурі, суб'єктам реалізації та практичним інструментам запобігання правопорушенням у цій сфері.

2. Аналізуючи наукові підходи вчених щодо тлумачення окремих понять та положень, пов'язаних із запобіганням кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок, здобувач переважно обмежується узагальненням існуючих наукових позицій та на їх основі пропонує окремі уточнення чи доповнення до відповідних дефініцій. Разом із тим у роботі простежується недостатній рівень критичного аналізу наукових підходів, що, на нашу думку, дещо знижує дискусійність дослідження. Вважаємо, що дисертанту доцільно було б активніше застосовувати критичний підхід до оцінки наукових позицій та більш аргументовано обґрунтовувати власні наукові висновки і пропозиції.

Рецензентом відмічено, що в цілому, дослідження відображає вміння автора довести свої судження та дискутувати при оцінці наукових поглядів опонентів. Основні висновки і пропозиції, сформульовані автором, викладені чітко, без двозначності, прозоро; головні тези наведені комплексно, системно. Аргументи не суперечать один одному і є достатніми та переконливими.

Висновки дисертації містять головні наукові результати, отримані дисертантом особисто, синтезують накопичену у змісті інформацію відповідно до сформульованих у вступі загальної мети і конкретних завдань.

Таким чином, дисертація Панасюка Ігоря Сергійовича є цілісним, самостійним, завершеним монографічним дослідженням важливої наукової і практичної проблеми, відповідає встановленим вимогам та профілю наукової спеціальності 081 «Право»

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Доктор юридичних наук, професор Лисенко В.В., яка зауважила, що

здобувач у своїй дисертації досяг поставленої мети. Зокрема, ним сформульовано ряд положень, що мають важливе теоретичне та практичне значення. У роботі вдало використано зарубіжну наукову літературу та джерела. Матеріал викладається логічно та послідовно.

Отже, можна зробити висновок, що подане дисертаційне дослідження має закінчений вигляд. Його зміст має внутрішню логічну побудову. Дисертація Панасюка Ігоря Сергійовича на тему «Запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок в Україні» є самостійним, завершеним, комплексним дослідженням, у якому обґрунтовується низка наукових положень та висновків, що відзначаються новизною у теоретичному плані і є важливими для юридичної практики, а також може бути рекомендовано для подання до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій раді за спеціальністю 081 «Право».

Доктор юридичних наук, доцент Бодунова О.М. зазначила, що дисертантом опрацьовано значний масив наукової літератури, яка прямо чи опосередковано стосується теми дисертаційного дослідження. Зокрема, автором проаналізовано нормативно-правові акти, документальні та статистичні джерела, а також сучасні наукові праці, присвячені проблемам запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок. Це свідчить про високий рівень обізнаності здобувача з досліджуваною проблематикою та належну обґрунтованість сформульованих у роботі наукових висновків.

Кандидат юридичних наук, доцент Павлюх О.А. наголосила, що результати дисертаційного дослідження становлять інтерес для науковців, практиків та всіх, хто досліджує або цікавиться проблемами правового регулювання та запобігання кримінальним правопорушенням у сфері функціонування кредитних спілок в Україні. Ознайомлення з роботою та висновками автора сприятиме подальшому розвитку наукових підходів до удосконалення системи запобігання правопорушенням у зазначеній сфері.

Було підкреслено, що дисертаційне дослідження виконане якісно та на високому науковому рівні, а отримані результати мають об'єктивний і науково обґрунтований характер. Позитивною рисою роботи є здатність автора аргументовано відстоювати власну позицію, вести наукову дискусію з іншими дослідниками, послідовно, логічно та системно викладати матеріал. Структура дисертації є продуманою та цілісною, а загальні висновки переконливо демонструють ступінь вирішення наукової проблеми, окресленої у вступі. Крім того, здобувач має достатню кількість наукових публікацій у фахових виданнях та опублікованих тез доповідей на наукових конференціях. Дисертаційна робота виконана самостійно, має комплексний і завершений характер.

Загалом результати дисертаційного дослідження мають як теоретичне, так і практичне значення. У зв'язку з цим дисертаційну роботу Панасюка Ігоря Сергійовича на тему «Запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок в Україні» може бути рекомендовано до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Доктор юридичних наук, доцент Максименцев М.Г. звернув увагу на методологічні засади дисертаційної роботи, підкресливши їх належну

обґрунтованість та доцільність для розкриття основних положень дослідження. Вчений відзначив, що у роботі піднято актуальні проблеми запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок та запропоновано шляхи їх вирішення, які можуть мати практичне значення. На його думку, дисертація відповідає встановленим вимогам і може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Доктор юридичних наук, доцент Миколаєць В.А. також акцентувала увагу на актуальності теми дослідження та науковій новизні отриманих результатів, підтримала позицію попередніх доповідачів і запропонувала винести на голосування питання щодо рекомендації дисертаційної роботи Панасюка Ігоря Сергійовича на тему «Запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок в Україні» до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

ВИСНОВОК

щодо дисертації Панасюка Ігоря Сергійовича на тему «Запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок в Україні»

Обґрунтування вибору теми дослідження. Одним із пріоритетних завдань України в умовах дії правового режиму воєнного стану є забезпечення економічної стійкості, підтримання конкурентоспроможності національної економіки на світовому ринку та збереження на цій основі належного рівня якості життя населення. Зазначене обумовлює важливість реалізації державної політики безпеки на ринку фінансових послуг, із особливим акцентом на захист прав кредиторів, а також законних інтересів суспільства і держави. У такому контексті державна політика щодо забезпечення економічної й фінансової безпеки реалізується у двох взаємопов'язаних стратегічних напрямках – розвитку та безпеки, зокрема й на ринку небанківських фінансових послуг, до якого належать, у тому числі й кредитні спілки як ризикова категорія небанківських фінансових установ. Станом на 2025 рік сукупні активи небанківського фінансового сектору в Україні перевищували 10 млрд грн, а у Державному реєстрі фінансових установ обліковувалося 104 кредитні спілки, що здійснювали діяльність з надання фінансових послуг населенню, насамперед у сфері споживчого кредитування, залучення внесків членів спілок та надання супутніх фінансових послуг.

Повномасштабна збройна агресія РФ призвела не лише до тимчасової анексії та окупації цілих регіонів країни, масштабних руйнувань і значних економічних втрат, а й суттєвого ускладнення (унеможливлення) державного адміністрування ринку небанківських фінансових послуг і, як наслідок, активізації тіньового сектору та зростання рівня злочинності у фінансовій сфері. Відтак, забезпечення функціонування кредитних спілок в умовах воєнного стану потребувало внесення суттєвих змін до законодавства, а прийняті Закони України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» (2021 р.) та «Про кредитні спілки» (2023 р.)

зумовили модернізацію функцій регулювання та нагляду за такими небанківськими фінансовими установами від Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (діяла у 2011–2020 роках) до НБУ, що загалом не сприяло належному захисту прав споживачів фінансових послуг та більш ефективному запобіганню незаконним оборудкам. На підтвердження, протягом 2021–2025 рр. викрито близько 35 кримінальних протиправних діянь у сфері діяльності кредитних спілок, з яких 67% становило шахрайство (ст. 190 КК України). Стримуючими чинниками є також невинуватена декриміналізація низки посягань, недостатня активність органів кримінальної юстиції в межах реалізації державних програм щодо зменшення тиску на бізнес, застарілість (неефективність) методик ризик-орієнтованого підходу в діяльності профільних інституцій сектору безпеки.

У таких умовах нагальним є запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок з метою зміцнення законодавчого та інституційного підґрунтя формування платоспроможного, фінансово стійкого й конкурентного ринку небанківських фінансових послуг в Україні, з урахуванням вимог та директив Європейського Союзу, міжнародних стандартів регулювання небанківських фінансових установ і передових світових практик, спрямованих на належний захист як фінансової стабільності кредитних спілок, так і прав та законних інтересів споживачів фінансових послуг.

Теоретичні засади запобігання кримінальним правопорушенням у різні часи розкривали А. М. Бабенко, В. С. Батиргареєва, В. М. Бесчастний, І. Г. Богатирьов, В. В. Василевич, В. В. Голіна, Б. М. Головкін, Г. В. Дідківська, О. М. Джужа, В. М. Дрьомін, О. О. Дудоров, А. П. Закалюк, А. Ф. Зелінський, М. Г. Колодяжний, В. Я. Конопельський, Т. В. Корнякова, О. М. Костенко, О. Г. Кулик, О. М. Литвинов, М. І. Мельник, С. А. Мозоль, Є. С. Назимко, Ю. В. Нікітін, Ю. В. Орлов, Т. І. Пономарьова, В. В. Топчій, В. І. Шакурн та ін.

Фундаментальні та прикладні проблеми запобігання кримінальним правопорушенням у сегментах небанківської фінансової сфери стали предметом цільових наукових досліджень В. О. Басая, О. П. Білька, Г. С. Буги, А. А. Довгополик, А. В. Духневича, О. Є. Картамишевої, А. Т. Ковальчука, В. М. Купрієнка, О. В. Собковича, Е. П. Соловйова, О. В. Тихонової, Д. М. Тичини, В. В. Чернея, С. С. Чернявського та ін.

Доробок зазначених авторів, безперечно, має важливе наукове та практичне значення. Водночас в умовах воєнного стану та суттєвого погіршення економічної ситуації особливої ваги набуває запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок як складова кримінологічної безпеки держави. У зв'язку з цим актуалізується потреба мінімізації злочинності у зазначеному секторі, яка набуває нових форм і способів прояву, зокрема через використання складних фінансових схем та організованих моделей протиправної діяльності, що зумовлює необхідність застосування кримінологічного інструментарію, включаючи кримінологічну характеристику та систему заходів запобігання на різних рівнях, що й обумовлює своєчасність і актуальність дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Обраний напрям виконано відповідно до Стратегії економічної безпеки України на період

до 2025 року (Указ Президента України від 11.08.2021 р. № 347/2021), Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року (Указ Президента України від 30.09.2019 р. № 722/2019), Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 року (рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 27.12.2019 р. № 797), Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки (Указ Президента України від 11.05.2023 р. № 273/2023). Робота виконана в межах науково-дослідної роботи кафедри кримінальної юстиції Державного податкового університету «Теоретичні засади підвищення ефективності кримінально-правового, кримінологічного та кримінально-виконавчого запобігання злочинності» (державний реєстраційний номер 0121U110768).

Тему дисертації затверджено рішенням Вченої ради Державного податкового університету від 24 листопада 2022 року (протокол № 6) та уточнена рішенням Вченої ради Державного податкового університету від 25 березня 2025 року (протокол № 11).

Мета і завдання дослідження. *Метою* роботи є розв’язання важливої науково-прикладної задачі щодо запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок з розробленням кримінологічних пропозицій і рекомендацій спрямованих на удосконалення діяльності регулятора, правоохоронних органів, громадськості.

Для досягнення зазначеної мети було поставлено такі *завдання*:

- з’ясувати генезис законодавства та стан наукових досліджень щодо запобігання порушенням у сфері діяльності кредитних спілок в Україні;
- надати поняття та класифікувати кримінальні правопорушення у сфері діяльності кредитних спілок;
- узагальнити іноземний досвід запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок;
- охарактеризувати стан та тенденції кримінальних правопорушень у сфері діяльності кредитних спілок в Україні;
- систематизувати детермінанти, що впливають на вчинення кримінальних правопорушень у сфері діяльності кредитних спілок;
- надати характеристику осіб, які вчиняють кримінальні правопорушення у сфері діяльності кредитних спілок;
- визначити стратегічні загальносоціальні заходи запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок;
- розробити спеціально-кримінологічні заходи запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок.

Об’єкт дослідження – кримінально карана діяльність у сфері функціонування небанківських фінансових установ в Україні.

Предмет дослідження – запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок в Україні.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети, вирішення завдань та обґрунтування результатів дослідження у роботі використано сукупність загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання, зокрема: *діалектичний* метод – для дослідження сфери діяльності кредитних спілок у

динаміці соціально-економічних трансформацій, виявлення взаємозв'язку між економічною та кримінологічною безпекою, а також аналізу процесів формування і реалізації системи запобігання кримінальним правопорушенням у цій сфері (розділи 1–3); *історико-правовий* метод – під час з'ясування генезису законодавства та стану наукових досліджень щодо запобігання порушенням у сфері діяльності кредитних спілок в Україні (підрозділ 1.1); *формально-логічний (догматичний)* метод – для визначення поняття та класифікації кримінальних правопорушень у сфері діяльності кредитних спілок, а також формування їх кримінологічної характеристики (підрозділ 1.2, розділ 2); *компаративістський* метод – з метою узагальнення іноземного досвіду запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок та оцінки можливостей його імплементації у вітчизняну регуляторну, правоохоронну практики (підрозділ 1.3, розділ 3); *системно-структурний* метод – для аналізу стану, тенденцій і детермінант кримінальних правопорушень у сфері діяльності кредитних спілок, а також для побудови цілісної системи заходів запобігання (підрозділи 2.1, 2.2, 3.1, 3.2); метод *моделювання* – у процесі визначення стратегічних загальносоціальних і розроблення спеціально-кримінологічних заходів запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок (підрозділи 3.1, 3.2); метод *контент-аналізу* – для опрацювання матеріалів кримінальних проваджень, результатів анкетування та інших емпіричних даних з подальшою інтерпретацією отриманих результатів (підрозділи 2.2, 2.3, 3.1, 3.2); *статистичний* метод – для аналізу офіційної звітності регулятора та низки правоохоронних органів України й світу (розділи 2–3).

Емпіричну базу дослідження становлять результати вивчення 55 вироків щодо кримінальних правопорушень вчинених у сфері діяльності кредитних спілок за ст. 190, 191, 205-1, 209, 358, 364, 364-1, 365-2, 366, 367 КК України, з усіх регіонів України; зведені дані анкетування 367 респондентів (45 слідчих та 85 оперативних працівників Національної поліції; 74 детективів Бюро економічної безпеки, 55 працівників НБУ, 73 членів діючих кредитних спілок, 35 членів Всеукраїнської асоціації кредитних спілок); аналітичні звіти та узагальнення НБУ, Держфінмоніторингу, Державної судової адміністрації, Національної поліції, Офісу Генерального прокурора, а також міжнародних організацій правоохоронного спрямування (Financial Action Task Force – FATF, The Asia/Pacific Group – APG; Євразійська група з протидії легалізації злочинних доходів – ELP);

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є однією з перших наукових досліджень в якій запропонований науковий підхід до реалізації низки праксеологічних задач щодо запобігання кримінальним правопорушенням й формування кримінологічної безпеки сфери діяльності кредитних спілок в Україні. Найсуттєвішими з них вважаються наступні положення:

вперше:

– розроблено комплекс заходів запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок, що ґрунтується на системі кримінально-правових норм, які регламентують відповідальність за

правопорушення у сфері надання фінансових послуг, узагальнених кримінологічних характеристиках (кількісні, якісні показники злочинності; детермінанти їх вчинення; особливості особи правопорушника), а також на диференційованих заходах реагування на загальносоціальному та спеціально-кримінологічному рівнях, із визначенням і впровадженням у діяльність уповноважених інституцій комплексу науково обґрунтованих інструментів (управлінських рішень, методик, практичних рекомендацій), спрямованих на системний моніторинг небанківського фінансового сектору, виявлення та усунення (нейтралізацію, мінімізацію або послаблення негативного впливу) криміногенних чинників і забезпечення на цій основі ухвалення уповноваженими суб'єктами ефективних запобіжних правових й регуляторних рішень;

– визначено специфічні прояви протиправного використання кримінальних протиправних технологій у діяльності кредитних спілок: формування стійкого злочинного осередку всередині або навколо кредитної спілки, залучення посадових осіб і пов'язаних осіб до протиправної діяльності, використання закритих каналів комунікації; маскування незаконної фінансово-господарської діяльності шляхом створення пов'язаних або фіктивних суб'єктів, підроблення фінансової та звітної документації, використання іноземних юрисдикцій усупереч встановленим обмеженням; використання кредитних продуктів і внутрішніх фінансових операцій кредитної спілки як інструментів прикриття для легалізації (відмивання) доходів та незаконного виведення активів; перетворення акумульованих коштів членів кредитної спілки у ліквідні ресурси з порушенням цільового призначення; корупційне забезпечення протиправної діяльності та приховане інформаційно-технічне супроводження з метою уникнення державного нагляду й контролю;

– запропоновані стратегічні напрями мінімізації криміногенних ризиків і загроз у сфері діяльності кредитних спілок із практичною реалізацією в Концепції забезпечення безпеки кредитних спілок до 2035 р., спрямовані на формування кримінологічно безпечного середовища функціонування таких фінансових установ, захист прав і законних інтересів споживачів фінансових послуг, забезпечення фінансової стабільності держави в умовах воєнного стану, виявлення порушень і відшкодування завданої шкоди шляхом упровадження ризик-орієнтованої моделі регулювання та нагляду, реалізації кримінологічних заходів запобігання порушенням;

– науково доведено доцільність нормативно-правового регулювання управління фінансовими ризиками та захисту активів в діяльності кредитних спілок; прийняття Закону України «Про запобігання правопорушенням у небанківському фінансовому секторі та фінансові розслідування» й формування інституту фінансових детективів, підзвітних НБУ, з наданням їм повноважень щодо виявлення правопорушень у сфері діяльності кредитних спілок шляхом проведення контрольно-аналітичних і ревізійних заходів із подальшим інформуванням правоохоронних органів за підслідністю; упровадження регіональних міжвідомчих робочих груп за участю кредитних спілок на базі їх професійних об'єднань із завданнями координації взаємодії з правоохоронними органами, обміну апробованими практиками фінансового контролю, аналізу

звітності з метою виявлення фінансових зловживань;

– обґрунтований системно-функціональний підхід до практичної реалізації спеціально-кримінологічних заходів запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок у вигляді: (1) регуляторної діяльності НБУ, що охоплює коригувальні заходи та заходи впливу, раннього втручання, спрямованих на своєчасне виявлення порушень законодавства про фінансові послуги; (2) правоохоронної діяльності – здійснення уповноваженими органами запобіжних заходів на основі інформаційно-аналітичного забезпечення, результатів регуляторної діяльності та міжнародної взаємодії; (3) громадського контролю як системної діяльності професійних об'єднань кредитних спілок, громадськості спрямованої на підвищення прозорості, підзвітності та недопущення фінансових зловживань;

удосконалено:

– періодизацію становлення та розвитку законодавства у сфері діяльності кредитних спілок з виокремленням таких основних етапів: I) початковий (сер. XIX ст. – поч. XX ст.); II) радянський (20-ті роки XX ст. – 1990 р.); III) незалежний (1991 – 2021 рр.); IV) модернізаційний (воєнний) (2021 р. – по т.ч);

– поняття кримінальних правопорушень у сфері діяльності кредитних спілок як протиправних, суспільно небезпечних винних діянь, що посягають на врегульовані законом суспільні відносини, пов'язані з акумуляцією (консолідацією) заощаджень членів кредитних спілок, їх використанням у процесі взаємного кредитування та надання інших фінансових послуг, і вчиняються у процесі діяльності кредитної спілки як небанківської фінансової установи зі спеціальним правовим статусом, внесеної до відповідного реєстру та такої, що здійснює діяльність на підставі ліцензії регулятора;

– систематизацію кримінальних правопорушень у сфері діяльності кредитних спілок з розподілом за способом вчинення на прості (учинення дій, що передбачені однією кримінально-правовою нормою) та складні (учинення сукупності споріднених і супутніх кримінальних правопорушень проти власності – ст. 190, 191, 192 КК України; у сфері господарської діяльності – ст. 205-1, 206-2, 209, 212, 222 КК України; проти авторитету органів державної влади – ст. 358 КК України; у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку – ст. 361–363-1 КК України; у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг – ст. 364, 364-1, 365-2, 366, 367 КК України);

– кримінологічну характеристику кримінальних правопорушень у діяльності кредитних спілок шляхом комплексного виокремлення та наукового узагальнення їх стану і тенденцій, системи детермінант учинення, кримінологічних ознак особи-злочинця та злочинних груп, а також встановлення функціональних зв'язків між зазначеними елементами і механізмами кримінологічного реагування, що дозволило обґрунтувати специфіку проявів і трансформацію відповідних протиправних діянь в умовах воєнного стану;

– класифікацію детермінант шляхом групування об'єктивних та суб'єктивних факторів на воєнно-політичні, фінансово-економічні, організаційно-

правові та морально-психологічні, які обумовлюють інтенсивність протиправної діяльності у небанківському фінансовому секторі (макрорівень), що дозволило ідентифікувати причини й умови вчинення кримінальних правопорушень у сфері діяльності кредитних спілок (цільовий рівень);

дістали подальшого розвитку:

– теоретико-праксеологічне обґрунтування доцільності та необхідності імплементації у кримінальне законодавство України іноземного досвіду кримінально-правової охорони небанківського фінансового сектору в частині встановлення кримінальної відповідальності за організацію «фінансової кредитної піраміди», а також кримінологічних заходів запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок на засадах «колективної безпеки»;

– кримінологічна характеристика осіб, які вчиняють кримінальні правопорушення у сфері діяльності кредитних спілок, з виокремленням соціально-демографічних, статусно-рольових, кримінально-правових, морально-психологічних ознак та належності до організованої групи – «організатор» (формує групу, здійснює підготовку протиправного діяння, контролює рух і розподіл коштів), «виконавець» (безпосередньо здійснює протиправне діяння, пов'язане з фінансовими операціями кредитної спілки), «посередник», «асоційована особа» (надають послуги у фінансово-кредитних операціях – залучення, перерозподіл, виведення коштів; здійснюють непрямої вплив на управлінські рішення та фінансові операції);

– систематизація учасників, які належать до сфери діяльності кредитних спілок: (1) *внутрішні* – керівники кредитної спілки, головний внутрішній аудитор, головний ризик-менеджер, головний комплаєнс-менеджер, керівники та члени комітетів ради та правління кредитної спілки; (2) *юридичні особи-члени кредитної спілки* – керівник, керівник підрозділу внутрішнього аудиту, керівники та члени комітетів юридичної особи; (3) *зовнішні* – керівники підприємств, установ чи організацій, робота в яких є ознакою членства в кредитній спілці; керівники закладів освіти, навчання або робота в яких є підставою членства; керівники професійних спілок або релігійних організацій, належність до яких є ознакою членства; (4) *регулятор* – НБУ; (5) *інші* – асоційовані; посередницькі;

– наукове осмислення загальносоціальних заходів запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок як системи, спрямованої на забезпечення кримінологічної безпеки (зміщення акценту з об'єкта посягання – кримінальних правопорушень на об'єкт захисту – сферу діяльності кредитних спілок, за якого кримінологічні заходи запобігання виступають інструментом досягнення стану безпеки небанківського фінансового сектору), а також мінімізацію фінансових ризиків шляхом реалізації заходів запобігання спрямованих на виявлення порушень, поновлення порушених прав членів кредитних спілок і відшкодування завданої шкоди;

– обґрунтування доцільності створення Служби небанківських фінансових розслідувань при НБУ як спеціалізованого інституційного суб'єкта з функціями фінансової розвідки, спрямованого на своєчасне виявлення, документування та перекриття схем шахрайства й інших кримінальних правопорушень у сфері діяльності кредитних спілок, запобігання переведенню незаконно одержаних

коштів на підконтрольні банківські рахунки, у тому числі за кордоном, а також забезпечення відшкодування завданих збитків і поновлення порушених прав споживачів фінансових послуг;

– праксеологічні шляхи застосування методу «кримінологічної розвідки» як стратегічного інструменту запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок, що передбачає формування системи інформаційно-аналітичного забезпечення на основі небанківського економіко-правового аналізу, упровадження аналітично керованої моделі безпекової діяльності, яка ґрунтується на використанні методів кримінального аналізу в реальних умовах виконання кримінологічних завдань, визначенні індикаторів фінансових ризиків, оцінюванні їх криміногенного потенціалу та прогнозуванні впливу на вчинення протиправних дій.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що сформульовані висновки й пропозиції впроваджено у:

– *практичній діяльності*– при розробленні й удосконаленні відомчих нормативно-правових актів, підготовці методичних рекомендацій з питань організації запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок;

– *освітньому процесі та науково-дослідній роботі* – під час підготовки лекцій, навчальних і практичних посібників, методичних рекомендацій, тестових завдань і дидактичних матеріалів з кримінології, кримінального права, а також при проведенні різних видів занять із відповідних дисциплін у процесі підготовці бакалаврів та магістрів.

Апробація матеріалів дисертації. Основні положення та висновки дослідження оприлюднені автором у виступах на круглих столах, зокрема: «Кримінологічна теорія і практика: досвід, проблеми сьогодення та шляхи їх вирішення» (м. Київ, 7 листопада 2024 р.); «Кримінологія і війна: екзистенційні виклики для України» (м. Київ, 6 листопада 2025 р.).

Публікації. Основні положення дисертації опубліковано в шести наукових працях, серед яких чотири статті – у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових з юридичних наук, дві тези наукових доповідей на науково-практичних заходах.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається з анотації, переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, що містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел (226 найменувань на 23 сторінках) та двох додатків на п'яти сторінках. Загальний обсяг дисертації становить 233 сторінки, із них основний текст дисертації – 205 сторінок.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Панасюк І. С. Детермінанти скоєння кримінальних правопорушень у сфері діяльності кредитних спілок. *Правова позиція*. 2025. № 1(46). С. 77–81. URL: <https://legalposition.umfsf.in.ua/archive/2025/1/16.pdf>.
2. Панасюк І. С. Надання фінансових послуг кредитними спілками в Україні

як об'єкт кримінологічного дослідження. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. Вип. 2. С. 871–876. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/04/130.pdf>.

3. Панасюк І. С. Характеристика осіб, які вчиняють кримінальні правопорушення у сфері діяльності кредитних спілок. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 3. Ч. 2. С. 266–272. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/06/69-1.pdf>.

4. Панасюк І. Детермінанти, що впливають на вчинення кримінальних правопорушень у сфері діяльності кредитних спілок. *Наше право*. 2026. № 1. С. 80–86. URL: https://nashe-pravo.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/archive/NP-2026-1/NP_2026_1_080.pdf.

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

5. Панасюк І. С. Вплив тіньової економіки на небанківську фінансову безпеку України. *Кримінологічна теорія і практика: проблеми сьогодення та шляхи їх вирішення* : матеріали міжвідом. наук.-практ. круглого столу (Київ, 7 листоп. 2024 р.). Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2024. С. 131–133.

Панасюк І. С. Стан та тенденції шахрайств у сфері діяльності кредитних спілок в умовах воєнного стану. *Кримінологія і війна: екзистенційні виклики для України* : матеріали міжвідом. наук.-практ. кругл. столу (Київ, 6 листоп. 2025 р.). Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2025. С. 243–246

Характеристика особистості здобувача. Панасюк Іван Сергійович народився 23 жовтня 1997 року у місті Києві. Закінчив у 2020 році Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

Аспірант кафедри кримінального права та процесу Державного податкового університету. Одружений, має сина.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана з правильним вживанням юридичної та спеціальної термінології. Стиль викладення в дисертації матеріалів досліджень, наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечують легкість і доступність їх сприйняття.

У результаті попередньої експертизи дисертації Панасюка Ігоря Сергійовича і повноти публікації основних результатів дослідження

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Панасюка Ігоря Сергійовича на тему «Запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок в Україні».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Панасюка Ігоря Сергійовича відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами й

доповненнями), наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами й доповненнями) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами й доповненнями).

3. Рекомендувати дисертацію Панасюка Ігоря Сергійовича на тему «Запобігання кримінальним правопорушенням у сфері діяльності кредитних спілок в Україні» до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Результати голосування присутніх на засіданні фахового семінару кафедр навчально-наукового інституту права: «за» – 29; «проти» – немає; «утримались» – немає.

**Голова фахового семінару кафедр
навчально-наукового інституту права
Державного податкового університету,
доктор юридичних наук, доцент,
гарант освітньо-наукової
програми «Право»**

Олеся БОДУНОВА